

Protokoll 2/2023

fört vid Arbetsmarknadsnämndens sammanträde tisdagen den 21 februari 2023 kl. 16:00-16:35, Stora kollegiesalen, plan 1, Stadshuset

Ledamöter

Arvid Vikman (S) Ordförande
Johan Kling (C) Vice ordförande
Frida Bengtsson (S)
Nassir Abdullahi Ali (S)
Ulla Sjöberg (S)
Oscar Karlsson (S)
Maria Ljuslin (V)
Kristina Mattsson (MP)
Per Rosencrantz (M)
Edward Hamilton (M)
Ann-Christine Carlberg (SD)
Christina Tufvesson (L)
Aura Baila (M) ersätter Annika Friberg (M)

Ersättare

Solveig Holmgren (S)
Gustav Mannerström (S)
Shamso Ali Hassan (V)
Henric Börefelt Axell (V)
Mansur Jama (MP)
Olof Peterson (M)
Leif Söderström (SD)
Lovisa Lanryd (L)

Övriga närvarande

Lara Badinson Borgarrådssekreterare
Karina Uddén Förvaltningschef
Amanda Broman Avdelningschef
Lykke Ask Nämndsekreterare
Anna Saldeen Jonsson Avdelningschef
Anna Sundin Enhetschef
Anna Gråslund Facklig
Marcus Antfolk Eriksson Facklig

Justerare

Arvid Vikman Rindevall, Johan Kling

Datum för justering

2023-02-21

Paragraf

§§4-5

Sekreterare

Lykke Ask

§ 4**Yttrande över remiss -Betänkandet Statens ansvar för skolan – ett besluts- och kunskapsunderlag**

Remiss från kommunstyrelsen dnr. KS 2022/958

AMF 2022/958

Beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutade att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutade att justera paragrafen omedelbart.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat betänkandet Statens ansvar för skolan – ett besluts- och kunskapsunderlag (SOU 2022:53) till arbetsmarknadsnämnden för yttrande. En statlig utredning har haft i uppdrag att ta fram ett beslutsunderlag som kan skapa förutsättningar för ett statligt huvudmannaskap eller stärkt statligt ansvar för skolan.

Utredningen beskriver att det finns brister och utmaningar i dagens skolsystem. Mot denna bakgrund presenteras två möjliga alternativ för att utveckla ett nytt skolsystem. Det första alternativet innebär ett fullgånget förstatligande av skolan, där staten har både systemansvar och huvudmannaansvar samt tar över kommunernas ansvar för fördelning av ekonomiska resurser till skolan. I det andra alternativet förstärker staten sitt ansvar, men utan att ta över huvudmannaskapet. Båda alternativen innebär exempelvis en ökad statlig styrning av ekonomiska resurser, en ny skolmyndighet med systemansvar, ökad statlig styrning av samordning, planering och dimensionering av utbildning och stärkt statligt ansvarstagande för lärares och rektors yrkesutveckling. Alternativ 2 omfattar även fem utvecklingsområden där utredningen bedömer att staten bör ta ett större ansvar för komvux. Gällande införande skulle alternativ 1 kräva 20 år av utredning och implementering och alternativ 2 skulle ta cirka 10 år enligt utredningen.

Arbetsmarknadsförvaltningen delar utredningens bedömningar om att ett fullgånget förstatligande skulle innebära en mycket stor och omfattande förändring som skulle ta många år att genomföra. Resursåtgången och osäkerheten talar även emot en sådan stor förändring. En annan central faktor är den stora påverkan på såväl den kommunala som den statliga sektorn i stort. Dessutom påverkar det inte bara skolsektorn utan flera andra politikområden samt möjligheten till ansvarsutkrävande för medborgarna.

Förvaltningen delar beskrivningen om att det finns likvärdighetsproblem inom skolväsendet. En ökad statlig styrning kan därför vara relevant på vissa områden. Förvaltningen ser bland annat positivt på att staten på olika sätt verkar för att öka lärares och rektorers kompetens, särskilt inom komvux. Det finns även fördelar med att staten tar en mer aktiv roll i att ta fram standarder och vägledning på IT- och digitaliseringsområdet. Det skulle vidare vara ett bra stöd till kommunerna om staten stärker sin styrning för utbildning på entreprenad och bland annat ser över förfarandet med betygsrätten i syfte att höja kvaliteten och bidra till en mer likvärdig hantering.

Det andra alternativet, där staten förstärker sitt ansvar, är också en betydande reform som skulle innebära stora skillnader mot dagens ansvarsfördelning. En struktur- och systemreform mot central styrning innebär en risk för att det blir svårare att anpassa utbildningen lokalt. Omvärlden och arbetsmarknaden kan förändras snabbt. Här är vuxenutbildningens förmåga att snabbt kunna ställa om utifrån lokala behov en styrka. Alternativ 2 innebär en ny form av beställar- utförarmodell som behöver analyseras grundligt. Det finns risk för att lokal kännedom och upparbetade processer samt samarbetsformer inom och utanför kommunen inte tas till vara vid ett större statligt ansvar för vissa delar av skolsystemet.

Utredningen framhåller att de nationella resursfördelningsmodellerna för de olika skolformerna är den enskilt viktigaste reformen för att förbättra likvärdigheten på kort sikt. Det är dock oklart vad modellerna innebär för komvux vilket tydligare behöver beskrivas och analyseras. Förvaltningen vill understryka att komvux i många avseenden skiljer sig från grundskola och gymnasieskola.

När det gäller bedömningar om ökad statlig styrning inom komvux ser förvaltningen att det finns flera problem med att staten skulle styra och samordna utbildning på distans. Utbildningarna innehåller ofta undervisning både i klassrum och digitalt för att möta målgruppernas behov. Gällande att införa en försöksverksamhet med gemensam antagningsorganisation är det otydligt hur en sådan organisation skulle arbeta med antagning i komvux där förkunskapskrav eller tidigare betyg inte tillämpas. Förvaltningens erfarenhet är att det krävs omfattande testning, vägledning och stöd kopplat till antagning till komvux.

Arbetsmarknadsförvaltningen är tveksam till värdet av att genomföra en större genomgripande översyn av komvux. Under de senaste åren har ett flertal utredningar haft i uppdrag att se över och förändra komvux, inklusive svenska för invandrare (sfi). Många stora reformer har därför nyligen implementerats eller är på väg att

införas inom komvux. Därutöver har en ny utredning om yrkesutbildning för vuxna nyligen påbörjats.

Staten har en viktig uppgift i att bidra till att kommuner har god kapacitet för att fullgöra sina uppdrag. Statliga reformer, nya regelverk och välbehövligen ambitionshöjningar har dock ofta följts av hög detaljreglering och korta planeringshorisonter. För att komvux ska kunna möta olika samhällsutmaningar behöver styrningen vara långsiktig och flexibel. Statsbidraget för regional yrkesutbildning skulle exempelvis kunna fungera bättre om förutsägbarheten, flexibiliteten och långsiktigheten ökade.

Utredningen presenterar en stor struktur- och styrningsreform som primärt inte haft i uppdrag att titta på utbildningens kärna - undervisningen. Det kan således finnas andra sätt att utveckla det svenska skolsystemet genom exempelvis regleringar, vägledning och förändringsarbeten. Ett sådant förfarande skulle också kunna leda till förbättrad likvärdighet mellan kommuner och huvudmän.

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 9 februari 2023.

Beslutsgång

Ordföranden Arvid Vikman Rindevall (S) föreslog, med instämmande från samtliga ledamöter, att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande

Ledamoten Per Rosencrantz m.fl (M) lämnade följande särskilda uttalande.

Svensk utbildning har stora utmaningar avseende i likvärdigheten. Svensk skolpolitik har präglats av återkommande reformer och omfattande förändringar med jämna mellanrum där bristen på arbetsro och kontinuitet för skolläda, lärarkåren och huvudmän i sig utgör en utmaning. Det är vår uppfattning att beslutsfattandet ska vara nära de medborgare som besluten berör och skolans utmaningar försvinner inte med ett förstatligt huvudmannaskap. Flexibilitet att anpassa och dimensionera utbudet av utbildningsplatser som kommunerna har. Kostnaderna och den tid ett förstatligt huvudmannaskap innebär, anser vi inte är motiverat.

Vice ordförande Johan Kling (C) ställer sig bakom moderaternas särskilda uttalande.

Särskilt uttalande

Ledamoten Christina Tufvesson (L) lämnade följande särskilda uttalande.

Liberalismens viktigaste värdering är frihet. Frihet är drömmars förverkligande och kunskap är det viktigaste redskapet för att växa i frihet och kunna forma sitt liv efter egna önskemål och värderingar. En god och likvärdig utbildning för alla är av största vikt för demokratin och samhällets utveckling. Oavsett bakgrund ska alla ges samma möjligheter till en bra skola. Liberalerna har länge drivit en politik som syftar till att just ge alla barn och ungdomar en riktigt bra skola.

Att förstatliga skolan eller förstärka statens ansvar handlar om styrning och struktur och inte primärt om skolans inre arbete, t.ex. innehållet i den undervisning som bedrivs. Det bör dock noteras att en viktig orsak till att utredningen tillsattes var just bristande likvärdighet i undervisningens kvalitet i olika skolor i olika delar av landet. En annan viktig utgångspunkt för utredningens arbete har varit att skolverksamheten i grunden fungerar bra med hög kvalitet på undervisningen; i väldigt många klassrum möts engagerade lärare och elever, och där sker undervisning av hög kvalitet.

Liberalerna ser gärna en större statlig styrning, inte minst för att försöka förbättra likvärdigheten över hela landet. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att mycket skolverksamhet fungerar bra, t.ex. i Stockholm. Ett eventuellt förstatligande av skolan får inte leda till att Stockholms ambitioner anpassas neråt i förhållande till övriga landet. Målsättningen måste i stället vara en likvärdigt hög ambitionsnivå för skolverksamheten i hela landet. Eller, med andra ord, de delar av landet där det förekommer bristande likvärdighet vad gäller skolverksamhetens kvalitet ska i stället lyftas till samma nivå där ambitionen för skolverksamheten är hög.

Det är oerhört viktigt att när det statliga ansvaret utökas så måste det göras på ett sätt så att inte skolans organisation blir nedtyngd av organisationsförändringar, nya rutiner, nytt chefskap etc. för då förlorar det sin mening. Det är viktigt att värna lokalkännedom och flexibilitet även med ökad statlig styrning, eftersom risken annars är att arbetet med att skapa god undervisning och förbättrad likvärdighet försvåras. Liberalerna i Stockholm vill i det sammanhanget peka på den framgångsrika satsningen av den blågröna majoriteten på skolan i Järva under den gångna mandatperioden för vilken god lokalkännedom var en viktig förutsättning.

Komvux är, som förvaltningen betonar i sitt förslag till yttrande, svårare att planera för eftersom man inte kan utgå från årskullar utan behovet av den utbildning som Komvux erbjuder kan svänga

både på grund av internationella konjunkturer och lokala förhållanden, t.ex. företagsnedläggningar alternativt startande av helt nya verksamheter. Därför är det viktigt att planeringen av Komvux' verksamhet omfattar en nära samverkan och dialog med det lokala näringslivet.

Handlingar i ärendet

- AMF 2022/958-2 Yttrande över remiss - Betänkandet Statens ansvar för skolan - ett besluts- och kunskapsunderlag (SOU 2022:53)
- AMF 2022/958-1.2 Remiss - Betänkandet Statens ansvar för skolan - ett besluts- och kunskapsunderlag (SOU 2022:53), volym 1
- AMF 2022/958-1.3 Remiss - Betänkandet Statens ansvar för skolan - ett besluts- och kunskapsunderlag (SOU 2022:53), volym 2

§ 5

Verksamhetsberättelse 2022 för arbetsmarknadsnämnden

AMF 2021/963

Beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden fastställde verksamhetsberättelse med bokslut samt bilagor för 2022 och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Arbetsmarknadsnämnden godkände uppföljningen av Internkontrollplanen.
3. Arbetsmarknadsnämnden justerade paragrafen omedelbart.

Sammanfattning av ärendet

År 2022 blev på många sätt ett mycket omvälvande år. Året inleddes med restriktioner och begränsningar med anledning av pandemin. Restriktionerna fortsatte att påverka nämndens handlingsutrymme och möjlighet att genomföra uppdragen på det sätt som erfarenhetsmässigt är det bästa. När pandemin såg ut att klinga av utbröt ett krig i Europa. Den 24 februari 2022 är ett datum som för evigt kommer att vara inristat i historieböckerna. Rysslands invasion av Ukraina kom att påverka – och kommer att påverka för lång tid framöver - världen på nästan alla upptänkliga plan. Osäkerheten var – och är – fortsatt stor.

Förenklat är de omvärldsfaktorer som påverkat nämndens verksamhet mest under 2022 en stärkt arbetsmarknad där efterfrågan på arbetskraft är stor, kriget i Ukraina och i spåren av detta mottagande av människor på flykt samt att återställa verksamhet och ta tillvara på erfarenheterna och de nya arbetsätt som utvecklades under pandemin.

Det goda arbetsmarknadsläget har inneburit att fler stockholmare fått jobb, tillgång till praktik och arbetsplatsförlagt lärande har varit förhållandevis god och vuxenutbildningens elever har åter givits möjlighet att träffa lärare och studiekamrater i klassrummet. Samtidigt väljer färre att studera. Intresset för att studera på den kommunala vuxenutbildningen har minskat och färre elever än 2021 har sökt och deltagit i utbildningar. Kompetensbristen inom flera branscher är stor, men alltför få söker till utbildningarna som ger kompetens och kunskap för yrken där efterfrågan är hög. Efterfrågan på arbetskraft är hög samtidigt som många har svårt att få ett jobb. Strukturomvandlingen innebär andra och högre krav på kompetens, och de yrken där det är tillräckligt med förgymnasial kompetens blir allt färre. De stockholmare nämnden möter står ofta långt ifrån arbetsmarknaden, så även om arbetsmarknadsläget

förbättrats finns fortsatt stora utmaningar i att stärka deras förutsättningar för att få en mer hållbar förankring på arbetsmarknaden.

Överlag är nämndens resultat och måluppfyllelsen god. Utvecklingstakten är hög, och metoder och insatser utvecklas och implementeras löpande. Att löpande nära följa, justera, anpassa och komplettera är utvecklingsarbetets kärna. Nämndens verksamhet och uppdrag ställer höga krav på anpassning och följsamhet. Omställningsförmågan prövades under pandemin och kom att prövas igen när människor på flykt från kriget i Ukraina sökte sig till Sverige och Stockholm.

Trots stora ansträngningar och stor medvetenhet under pandemin påverkades nämndens arbete med målgrupper som i större utsträckning behöver mänskliga möten för stöd och motivation negativt. Borttagande av restriktioner och ett fokuserat arbete har inneburit att resultaten inom dessa områden, till exempel inom uppsökande uppdrag, har stärkts. Erfarenheter från distansmöten och digitala arbetssätt har tagits tillvara. Under året har arbetssätten förfinats och löpande utvärderats och utvecklats. Inom flera områden har arbetssätt som visat sig framgångsrika och effektiva implementerats som ordinarie.

Nämnden, tillsammans med andra nämnder i Stockholms stad, har under året bidragit till att etablera samverkan och tillhandahållit ett sammanhållet mottagande och stöd för de personer som omfattas av massflyktsdirektivet. Etablerade samarbeten med externa parter har tagits tillvara och utvidgats till att också omfatta Ukrainare.

Även om nämndens resultat är goda kommer förändringar i omvärlden – inte minst en annalkande lågkonjunktur och i spåren av denna ökande arbetslöshet i kombination med en strukturomvandling vars takt väntas öka – fortsätta att påverka nämndens verksamheter och måluppfyllelse. Det kommer fortsatt ställa höga krav på nämndens omställnings- och anpassningsförmåga.

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 9 februari 2023.

Beslutsgång

Ordföranden Arvid Vikman Rindevall (S) föreslog, med instämmande från samtliga ledamöter, att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Johan Kling (C), ledamoten Per Rosencrantz (M) m.fl och ledamoten Christina Tufvesson (L) lämnade gemensamt följande särskilda uttalande.

Från den tidigare majoriteten vill vi från Centerpartiet, Moderaterna och Liberalerna börja med att tacka förvaltningen för det gångna året och förra mandatperioden för ett väl utfört arbete och ett gott samarbete.

Trots en pandemi, skenande energipriser och ett invasionskrig i vår närhet har Stockholm de senaste åren utvecklats, växt och varit en mycket konkurrenskraftig region i norra Europa. Stockholm är en stad som haft en budget i balans, med växande företag som efterfrågar arbetskraft. En stad som står väl rustad inför den annalkande lågkonjunkturen.

Den grönbå majoriteten i arbetsmarknadsnämnden har under den förra mandatperioden fört en aktiv arbetsmarknadspolitik för de som står längst från arbetsmarknaden. Ett arbete som blir allt viktigare med tanke på den lågkonjunktur som nu börjar. Verksamhetsberättelsen visar att vår politik gett resultat och att stadens verksamheter fortsatt att utvecklas. Vi hoppas att förvaltningen får fortsätta med det arbete vi påbörjade under förra mandatperioden. Det är viktigt att fler unga kommer i arbete och att nyanlända kvinnor ges chansen att lära sig språket och komma in på arbetsmarknaden. Det är också viktigt att personer som inte är fullt arbetsföra ges chansen att bidra utifrån sina förutsättningar och villkor. Utanförskapet i Stockholm måste fortsätta att minska.

Stadens invånare får inte hamna i passivitet, och därför ser vi med glädje på att reformer som inskrivning på jobbtorgen inom fem dagar efter beslut om ekonomiskt bistånd bidragit till att folk fått hjälp till en individuell handlingsplan, att branschråden har varit med och påverkat hur utbildningar utformats i Komvux för att utbildningen ska motsvara och matcha arbetsmarknadens behov samt att det uppsökande arbetet med stadsdelsmammor för att nå kvinnor långt från arbetsmarknaden fokuserats och utvecklats med särskilt fokus på ytterstaden. Vidare har vi lanserat en integrationspakt som samlat fler än 400 företag i arbetet för att stadens verksamheter tillsammans med företag och civilsamhälle ska dra åt samma håll och erbjuda mentorskap, praktikplatser och samarbeten för rekrytering och utbildning.

För att Stockholm ska fortsätta vara en expansiv, innovativ och modern stad krävs också en aktiv näringslivspolitik, som lyssnar på företagen och invånarna. Om Stockholm ska få ett näringsliv i toppklass krävs att företag får växa och blomstra. I våra små och medelstora företag skapas fyra av fem nya jobb. Här finns en tydlig

skiljelinje i politiken. Vår politik syftar till att ge näringslivet goda förutsättningar samt att bygga samarbete med civilsamhället. Det är med glädje vi nu ser att kultur- och livescenen även kommit igång efter attitydförändringen hos politiken de senaste åren, något som också bidrar till både fler arbetsplatser och bättre attraktivitet för Stockholm.

Till sist kan vi konstatera att det är med oro vi ser att den nuvarande majoriteten riskerar att falla tillbaka i gamla hjulspår och cementerar människor i fack som är näst intill omöjliga att bryta sig ur, när det Stockholm och stockholmarna behöver är en aktiv politik som låter både företag och individer växa och utvecklas.

Handlingar i ärendet

- AMF 2021/963-32 Verksamhetsberättelse AMN 2022
- AMF 2021/963-33 Samtliga bilagor till verksamhetsberättelse 2022 AMN

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Anders Johan,Kling	2023-02-21
Nils Arvid,Vikman Rindevall	2023-02-21